

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 522/2013-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. októbra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Š. H., N., zastúpenej advokátkou JUDr. J. M., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 15655/2013/34, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Š. H. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. júla 2013 doručená sťažnosť Š. H., N. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 48 ods. 2 ústavy postupom Ministerstva

spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15655/2013/34 a žiada vydať tento nález:

„základné právo sťažovateľky Š. H., na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom orgánu štátnej správy zaručené v čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky odkazujúc na porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, postupom Ministerstva spravodlivosti SR v konaní vedenom pod sp. zn. 15655/2013/34, porušené bolo.

Sťažovateľke priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 3.834,03 EUR (slovom: tritisícosemstotridsaťštyri eur tri centy), ktoré je Ministerstvo spravodlivosti povinné vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Sťažovateľke priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 297,80 EUR..., ktoré je Ministerstvo spravodlivosti SR povinné vyplatiť na účet jej právneho zástupcu JUDr. J. M. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ako vyplynulo zo sťažnosti doručenej ústavnému súdu a z jej príloh, sťažovateľka požiadala listom z 18. decembra 2012 doručeným ministerstvu spravodlivosti 20. decembra 2013 o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“). Náhradu škody vyčíslila sumou 3 744,01 € predstavujúcou skutočnú škodu a 90,02 € ako trovy konania. Škoda mala sťažovateľke vzniknúť nesprávnym úradným postupom – prietahmi v konaní vedenom pred Okresným súdom Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 18 C 91/1997 v období rokov 2001 až 2005 a v porušení povinnosti okresného súdu vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote. V konaní vedenom pred okresným súdom pod sp. zn. 18 C 91/1997 vystupovala sťažovateľka ako žalobkyňa a domáhala sa vyslovenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru a náhrady mzdy proti spoločnosti C. – T. v. o. s., B. (ďalej len „žalovaný“). Žalobu v tejto veci sťažovateľka doručila okresnému súdu 21. augusta 1997. Okresný súd 20. decembra 2001 vydal rozsudok č. k. 18 C 91/97-54, ktorým určil, že skončenie pracovného pomeru je neplatné. Následne okresný súd napriek urgenciám sťažovateľky dva roky nenariadil termín pojednávania a až 1. decembra 2005 vydal rozsudok č. k. 18 C 91/1997-109, ktorým žalovaného zaviazal sťažovateľke zaplatiť

náhradu mzdy vo výške 112 792 Sk a nahradiť trovy konania v sume 2 712 Sk. Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť 14. januára 2006. Následne sťažovateľka návrhom z 20. marca 2006 navrhla súdnemu exekútorovi JUDr. L. J., B. (ďalej len „súdny exekútor“), vykonanie exekúcie na vymożenie náhrady mzdy. Vec bola u súdneho exekútora vedená pod sp. zn. EX 187/2006. Na základe uznesenia okresného súdu sp. zn. 32 CbR 122/2008 zo 16. júna 2011 bol žalovaný 26. júla 2011 vymazaný z obchodného registra. Sťažovateľka na odporúčanie súdneho exekútora podala 18. apríla 2006 na Okresnom súde Bratislava III žalobu proti spoločníkom žalovaného z titulu ich zákonného ručenia, avšak konanie vedené pod sp. zn. 23 Cb 86/06 bolo zastavené uznesením č. k. 23 Cb 86/06-24 z 11. decembra 2006 pre prekážku res iudicata a toto rozhodnutie potvrdil i Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 2 Cob 12/2007-34 zo 6. februára 2007. Sťažovateľka podaním z 10. apríla 2007 požiadala súdneho exekútora, aby exekučné konanie viedol i proti spoločníkom žalovaného. Okresný súd uznesením sp. zn. 4 Er 707/2006 z 18. septembra 2007 nepripustil takúto zmenu návrhu sťažovateľky na vykonanie exekúcie. Súdny exekútor listom sp. zn. EX 187/2006 z 12. februára 2008 oznámil sťažovateľke, že viesť exekúciu proti spoločníkom žalovaného nemožno. Následne sťažovateľka požiadala o zmenu exekútora, ktorej okresný súd vyhovel a uznesením č. k. 4 Er 707/2006-35 z 20. augusta 2008 poveril vykonaním exekúcie súdneho exekútora JUDr. M. H., B. (ďalej len „nový súdny exekútor“), u ktorého bola vec vedená pod sp. zn. EX 1380/08. Po tom, čo okresný súd uznesením č. k. 4 Er 707/2006-97 zo 17. októbra 2011 zamietol návrh sťažovateľky na pripustenie zmeny účastníka exekučného konania zo žalovaného na jeho spoločníkov, následne uznesením č. k. 4 Er 707/2006-104 zo 16. februára 2012 po zistení, že žalovaný bol z obchodného registra vymazaný, vyhlásil exekúciu za neprípustnú, túto zastavil a súdnemu exekútorovi náhradu trov exekúcie nepriznal. Krajský súd, rozhodujúc o podanom odvolaní, uznesením č. k. 17 CoE 48/2012-152 z 22. augusta 2012 potvrdil uznesenie okresného súdu vo výroku o vyhlásení exekúcie za neprípustnú a vo zvyšku uznesenie zrušil a vec vrátil okresnému súdu. Výrok uznesenia o neprípustnosti exekúcie nadobudol právoplatnosť 14. novembra 2012. Pretože pohľadávka sťažovateľky voči žalovanému sa takto stala nevymořitelnou, a to v dôsledku nečinnosti okresného súdu vo veci sp. zn. 18 C 91/1997, teda jeho

nesprávneho úradného postupu, vznikla sťažovateľke škoda vo výške tejto pohľadávky, o predbežné prerokovanie nároku na ktorú žiada ministerstvo spravodlivosti.

Ministerstvo spravodlivosti sťažovateľke listom sp. zn. 15655/2013/34 z 18. júna 2013 oznámilo, že jej žiadosť o náhradu škody považuje za nedôvodnú, pretože neboli naplnené podmienky vzniku zodpovednosti štátu za škodu v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z., a zároveň ju vyrozumelo, že tým je predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody ukončené.

V sťažnosti doručenej ústavnému súdu sťažovateľka odcitovala čl. 46 ods. 3 ústavy a čl. 48 ods. 2 ústavy a na odôvodnenie ich porušenia postupom ministerstva spravodlivosti v konaní vedenom pod sp. zn. 15655/2013/34 uviedla, že s ohľadom na skutkový stav veci *„sa domnieva, že oznámením o výsledku predbežného prerokovania nároku na náhradu škody zo dňa 18. 6. 2013, č. k.: 15655/2013/342, ktorým bol návrh na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody podľa zák. č. 514/2003 Z. z. zo dňa 18. 12. 2012 uznaný za nedôvodný, boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa“*, a dodala, že *„má za to, že jej návrh na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody v zmysle zák. č. 514/2003 Z. z. zo dňa 18. 12. 2012 bol podaný dôvodne, keďže prieskumy v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 18/C/91/1997 boli preukázané a tiež bola preukázaná príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom (prieskumy v konaní) a škodou, ktorá sťažovateľke vznikla pre uvedené prieskumy v konaní (nevymožiteľnosť sumy 3.744,01 EUR)“*.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ako vyplýva z petitu sťažnosti, sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 3 ústavy v spojení s čl. 48 ods. 2 ústavy postupom ministerstva spravodlivosti v konaní vedenom pod sp. zn. 15655/2013/34.

Podľa čl. 46 ods. 3 ústavy každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec... prerokovala bez zbytočných priet'ahov...

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu

dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. I. ÚS 103/02).

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v občianskom súdnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Súčasťou konštantnej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

V súlade s princípom subsidiarity svojej právomoci ústavný súd preto skúmal, či sú splnené podmienky konania pred ním o sťažnosti sťažovateľky, a dospel k záveru, že vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ústavy je vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľkou uplatnených námietkach

porušenia jej základných práv postupom ministerstva spravodlivosti vo veci sp. zn. 15655/2013/34.

Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku (ďalej len „žiadosť“) s príslušným orgánom podľa § 4 a § 11.

Podľa § 16 ods. 4 prvej vety zákona č. 514/2003 Z. z. ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo uspokojí iba jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti alebo ak príslušný orgán písomne oznámi poškodenému, že neuspokojí jeho nárok na náhradu škody, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde.

Ako vyplýva z citovaných ustanovení, v prípade, ak príslušný orgán oznámi písomne poškodenému, že jeho nárok na náhradu škody neuspokojí, poškodený sa môže obrátiť na všeobecný súd a domáhať sa uspokojenia svojho nároku na súde. Ochrana práva poškodeného na náhradu škody spôsobenej okrem iného aj nesprávnym úradným postupom orgánu štátu, je teda týmito ustanoveniami zverená všeobecnému súdu.

Ústavný súd preto v súlade s princípom subsidiarity svojej právomoci dospel k záveru, že vzhľadom na tento princíp vyplývajúci z čl. 127 ústavy je vylúčená jeho právomoc meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľkou uplatnených námietkach porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 3 ústavy postupom ministerstva spravodlivosti vo veci vedenej pod sp. zn. 15655/2013/34. Právomoc poskytnúť ochranu základnému právu sťažovateľky na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom orgánu štátu v prípade, ak nárok na náhradu škody nie je uspokojený v konaní o jeho predbežnom prerokovaní, je totiž zverená zákonom všeobecnému súdu.

Pre úplnosť vo vzťahu k námietke porušenia čl. 48 ods. 2 ústavy postupom ministerstva spravodlivosti, ktorý jediný môže byť s ohľadom na petit sťažnosť predmetom preskúmania ústavným súdom v tejto veci, ústavný súd uvádza, že ministerstvo spravodlivosti vybavilo žiadosť sťažovateľky o predbežné prekovenie nároku na náhradu škody z 18. decembra 2012 listom z 18. júna 2013, teda pred uplynutím šesťmesačnej lehoty, z čoho je zrejmé, že je vylúčené, aby v postupe ministerstva spravodlivosti došlo k zbytočným priet'ahom. Ostatne, aj v prípade, ak by tak neurobilo, sťažovateľke by nebolo znemožnené v zmysle § 16 ods. 4 prvej vety zákona č. 514/2003 Z. z. domáhať sa uspokojenia nároku na všeobecnom súde.

Iba to, že sťažovateľka sa so spôsobom vybavenia svojej žiadosti ministerstvom spravodlivosti nestotožňuje, ešte nemôže zakladať splnenie podmienok prijateľnosti jej sťažnosti.

S ohľadom na uvedené ústavný súd odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľky pre nedostatok svojej právomoci.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. októbra 2013